

ASIA

Korvausasian käsittelyn viipyminen Valtiokonttorissa

KANTELU

Kantelija on oikeuskanslerinvirastoon 17.5.2017 saapuneessa kantelussaan arvostellut korvaushakemuksensa pitkää käsittelyaikaa Valtiokonttorissa. Kantelija on 21.3.2016 jättänyt korvaushakemuksen Valtiokonttorille ja 2.8.2016 tarkentanut hakemustaan. Tämän jälkeen kantelija on useaan otteeseen tiedustellut käsittelyvaihetta. Kantelija katsoo, ettei asian käsittely saa kestää yli vuotta.

SELVITYS

Valtiokonttori on 7.9.2017 antanut asiassa selvityksen. Opetus- ja kulttuuriministeriö on 5.3.2018 ja 8.5.2018 antanut selvitykset.

Jäljennökset mainituista asiakirjoista toimitetaan kantelijalle tiedoksi tämän päätöksen liitteinä.

RATKAISU**Säännökset**

Perustuslain 108 §:n mukaan oikeuskanslerin tulee valvoa, että tuomioistuimet ja muut viranomaiset sekä virkamiehet, julkisyhteisön työntekijät ja muutkin julkista tehtävää hoitaessaan noudattavat lakia ja täyttävät velvollisuutensa.

Perustuslain 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa.

Hallintolain (434/2003) 23 §:n mukaan asia on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä. Viranomaisen on esitettävä asianosaiselle tämän pyynnöstä arvio päätöksen antamisajankohdasta sekä vastattava käsittelyn etenemistä koskeviin tiedusteluihin.

Valtion vahingonkorvaustoiminnasta annetun lain (978/2014) 1 §:n mukaan tätä lakia sovelletaan valtioon kohdistuvan vahingonkorvausvaatimuksen käsittelyyn, jos vaatimus perustuu valtion viranomaisen virheeseen tai laiminlyöntiin taikka toimintaan, josta valtio vastaa tahallisuudesta tai huolimattomuudesta riippumatta. Lakia ei sovelleta kuitenkaan sellaisen esine- tai varallisuusvahinkoon perustuvan korvausvaatimuksen käsittelyyn, joka koskee poliisin toiminnassa aiheutunutta vahinkoa. Lain 2 §:n mukaan tämän lain soveltamisalaan kuuluvassa vahingonkorvaustoiminnassa toimivaltainen viranomainen on Valtiokonttori. Lain 3 §:n mukaan Valtiokonttorin tulee ennen vahingonkorvausasian ratkaisua varata sille viranomaiselle, jonka toimialalla vahinko on aiheutettu, tilaisuus tulla kuulluksi, jollei kuuleminen ole ilmeisen tarpeetonta. Edelleen lain 5 §:n mukaan vahingonkorvausasioiden käsittelyyn Valtiokonttorissa sovelletaan lähtökohtaisesti hallintolakia.

Arviointi ja johtopäätökset

Valtiokonttorin antaman selvityksen mukaan kantelija on Valtiokonttoriin 21.3.2016 saapuneessa hakemuksessaan vaatinut vahingonkorvausta oikeudenkäynti- ja asianosaiskuluista. Kantelija on hakemuksessaan nimennyt vahingon aiheuttaneiksi viranomaisiksi opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Keskusrikospoliisin, minkä vuoksi Valtiokonttori on 7.7.2016 pyytänyt hakijalta tarkennusta siihen, minkälainen väitetty viranomaisen virhe on ja miten vastuu jakautuu ministeriön ja poliisin välillä. Hakijan tarkennus on saapunut Valtiokonttoriin 2.8.2016.

Korvaushakemuksen tarkennuttamisen jälkeen Valtiokonttori on 12.10.2016 pyytänyt opetus- ja kulttuuriministeriöltä lausuntoa 11.11.2016 mennessä. Ministeriöstä on 1.12.2016 oltu Valtiokonttoriin yhteydessä ja ilmoitettu, että lausuntopyyntö on muun muassa henkilövaihdosten vuoksi otettu vasta tuolloin käsittelyyn. Valtiokonttori on 20.12.2016 ja 27.3.2017 kiirehtinyt lausuntopyyntöä sekä 6.4.2017 tiedustellut lausunnon antamisen aikataulua. Valtiokonttori on selvityksensä mukaan viimeksi 1.6.2017 uudistanut lausuntopyyntönsä.

Opetus- ja kulttuuriministeriön antaman selvityksen mukaan Valtiokonttorin ministeriöltä pyytämä lausunto on 2.3.2018 lähetetty Valtiokonttorille. Lausunto on toimitettu myös oikeuskanslerinvirastoon tiedoksi. Asiassa on saadun selvityksen perusteella selvää, että käsittelyn viivästyminen Valtiokonttorissa on johtunut suurelta osin opetus- ja kulttuuriministeriön menettelystä. Olen omana aloitteenani (OKV/4/50/2018) tutkinut ministeriön menettelyä ja arvioinut sitä erikseen tänään antamassani toisessa päätöksessä, joka toimitetaan tämän päätöksen liitteenä myös kantelijalle tiedoksi.

Yhdyn Valtiokonttorin selvityksessään esittämään, että voidakseen käsitellä kyseessä olevaa vahingonkorvausasiaa Valtiokonttorin on tullut pyytää valtion vahingonkorvaustoiminnasta annetun lain perusteella opetus- ja kulttuuriministeriöltä lausunto. Valtiokonttorin selvityksen mukaan asian epäselvyyden ja merkityksen vuoksi lausunto on välttämätön korvausasian asianmukaiselle ratkaisulle ottaen huomioon myös vastuunjako ministeriön ja poliisihallinnon välillä.

Valtiokonttori on selvityksessään ilmoittanut korvaushakemusten keskimääräiseksi käsittelyajaksi 6-9 kuukautta, mikä on ilmoitettu myös kantelijalle korvaushakemuksen vireilletulon jälkeen. Kantelun kohteena olevan asian käsittely on jo nyt huomattavasti ylittänyt tämän ajan. Valtiokonttorista saadun tiedon mukaan ratkaisu pyritään antamaan ennen kesälomia.

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

Vaikka viivästymisen voidaankin katsoa johtuneen pääasiassa opetus- ja kulttuuriministeriön menettelystä, katson, että Valtiokonttori olisi voinut menetellä aktiivisemmin hakemuksen käsittelyssä ja lausuntopyynnön kiirehtimisessä. Hakemuksen saapumisen ja lausunnon pyytämisen välillä on kulunut noin seitsemän kuukautta, mitä voi pitää Valtiokonttorin keskimääräiset käsittelyajat huomioiden pitkänä aikana, vaikkakin hakemusta on tässä välissä tarkennutettu. Ministeriö on itse ilmoittanut ottaneensa asian käsittelyyn vasta lausuntopyynnön määräpäivän jälkeen. Valtiokonttori on ensimmäisen kerran kiirehtinyt lausuntoa korvausasian oltua vireillä jo yhdeksän kuukautta. Tämän jälkeen Valtiokonttori on kiirehtinyt lausunnon antamista kante-
lijän asiamiehen oltua Valtiokonttoriin yhteydessä korvausasian oltua vireillä vuoden.

Toimenpiteet

Saatan edellä kerrotut näkemykseni asian viivytyksettömästä käsittelystä ja lausuntopyynnön kiirehtimisestä Valtiokonttorin tietoon. Tässä tarkoituksessa lähetän jäljennöksen päätöksestäni Valtiokonttorille.

Lähetän jäljennöksen tästä päätöksestä opetus- ja kulttuuriministeriölle tiedoksi.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Kimmo Hakonen

Esittelijä

Pia Tulkki-Ansinn